

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

Opportunè potest inquiri, quibus sit neganda, aut differenda absolutio, & quando pœnitens præbeat indicia dubiæ, aut debitæ dispositionis pro absolute.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

ria, nunc furti, nunc ebrietatis, &c. Respondeo affirmative cum Lugo à num. 161. Dicastill. à num. 359. quia non minùs peccatum mortale in communi est vitandum, quam determinatum, seu in specie, quando est medium moraliter possibile illud subterfugendi, uti moraliter vitari potest certa persona, aut certa domus, aut etiam si plures personæ, aut domus sint vitandæ, possuntque moraliter vitari, dummodo non sint multæ. Hinc viduus oneratus copia prolium tenerarum, pro quibus carere non potest aliquâ femina, nec uxorem habere potest defectu mediorem, aut non datur femina volens illi nubere, ille autem est in proximo periculo peccandi cum femina conductâ qualicumque sive senæ: sive juvene, ejusmodi viduus non potest obligari ad præsentem, quam habet, dimittebam, quia per hujus dimissionem non cessat periculum cum alia assumenda. Hic ergo curandus est alijs remedijs differendo ad tempus absolutionem.

Opportunè potest inquiri quibus sit neganda, aut differenda absolutio, & quando pœnitens præbeat indicia dubie, aut debite dispositionis pro absolutione?

788. **E**Xistimo non fore ingratum Confessarijs præsertim junioribus, si arreptâ occasione ex periculo peccandi, de quo §. quinti est titulus, descendam ad enodandas difficultates, quas attingit præsens mota inquisitio, habentque nexum cum peccandi periculo.

Nulli impertiri posse absolutionis beneficium, qui voluntariè retinet occasionem externam proximam peccandi, liquidum est ex num. 780. eo quod ejus retentio sit mortaliter mala.

Difficultas prima est, an potens moraliter deferere occasionem proximam peccandi possit saltem primâ vice absolvi, antequam illam deferat cum firmo proposito illam tollendi.

Conspirant universi Doctores publicum concubinarium non esse publicè absolvendum etiam primâ vice ante ejectionem concubinam, quia talis absolutio esset scandalosa, Platelius p. 5. *Cursus Theologici* num. 848. An autem privatim possit absolvi est eadem difficultas, ac de eo, cujus concubinatus est secretus, de quo præsens est quaestio, ad quam quid sentiant Doctores referam, priusquam respondeam.

Occultum concubinarium posse absolvi primâ vice, imò etiam secunda docet Pal. 1. p. tr. 2. D. 2. p. 9. §. 3. n. 18. monet tamen rarò esse absolvendum ante ejectionem præsertim ex jis, qui semel intra annum confitentur, quod extendit et si Confessarius rite judicaret dispositum, quia et si tunc non ageret contra munus Judicis, ageret tamen contra munus Medici, qui præcavere debet futura mala, quibus se implicat ejusmodi, si absoluti ante amotam occasionem dimittantur, uti docet experientia.

Moya de Pœnit. tr. 3. D. 7. q. 5. num. 8. antecedenter à Confessario non reprehensum, modo autem correptum, si advertat extraordinarium dolorem, ac propositum efficacissimum relinquendi statim

statim occasionem, potest denuo absolvi, quia Confessarius nondum est expertus fractionem propositi tam efficacis, & ideo potest prudentissime judicare esse rite dispositum.

In eandem opinionem conspirat Lugo de Pœnit. D. 14. num. 151. existimans, quod præfatus extraordinarius dolor cum extraordinario proposito non peccandi cum femina domi retenta faciat ex occasione proxima non proximam, quia sic armatus est multo fortior, quam erat prius, potestque probabilis de ipso sperari victoria tentationum, quibus antea semper succumbebat. Ampliat, ad eum, qui non relicta occasione e.g. femina domesticâ proponit alia media adhibere, ut si proponeret nunquam solus cum sola colloqui, aut inveniri, ejus aspectum pro virili fugere, &c.

Id ipsum amplectitur Tamb. in Methodo Expedit. Confess. lib. 3. c. 3. §. 3. num. 6, Gobat tr. 7. Experim. Theolog. à num. 532. absolveret etiam ter, vel quater absolutum nondum eliminatâ complice, si nunc penitens sponte juret se quamprimum feminam dimissurum, nequaquam autem postea, si perjurus rediret.

789. Econtra nec primâ vice posse absolvi contendit communior sententia apud, & cum Carden. Crisis Theolog. D. 18. à num. 119. & ad proposit. Innocent. XI. Dissert. 40. à num. 75. citans Thomam Sanch. Lib. 2. Decal. c. 32. num. 45. Coninck de Pœnit. D. 8. dub. 17. num. 133. ubi ait non expedire, absolvere antequam defacto separentur, etsi parati sint jurare se semper

deinceps castè victuros, nec admittere debet, sed jubere eos ante absolutionem separari.

Azor p. 3. Lib. 3. c. 6. q. 2. extendit ad concubinarium putativum, seu communiter existimatum propter feminam secum commorantem.

Filliuc. tr. 30. c. 2. q. 11. nu. 56. negat absolutionem ante ejectionem concubinæ etiam in Articulo mortis, si tempus superfit, & non adsit magna necessitas illam retinendi citra scandalum.

Consentiunt alij apud Dian. p. 5. tr. 14. & Miscell. 2. Resol. 107. concubenarios secretos rarissime posse absolutione donari ante separationem, nunquam autem, si non sint ira occulti, ut absque ullo scandalo cohabitare possint, ut si unus, aut duo sciant concubinatum inabsoluti sunt dimittendi, quia etiam unius, aut duorum scandalum est vitandum, voluntque procedere etiam in articulo mortis, nisi mors urgeat, & tempus desit, tunc sufficit propositum.

790. Addo his P. Paulum Segneri Innocentij XII. Theologum, qui ad nostram difficultatem in instructione Confessarij c. 5. à vers. Non itaque, &c. sic loquitur: Moneo, ne fidem attribuas ipsis (nempe promittentibus ejectionem) & ne citra casus extraordinarios (qui ab universali regula sunt excepti) errorem hunc muneri tuo probrosissimum admittas, nempe absolutionem conferendo, priusquam occasio sit sublata, quando tolli potest. Prius sagitta extrahenda est, ac tum medendum

dum vulneri. Non nego quorundam esse sententiam posse prima vice absolvi poenitentem datâ promissione se quam primum sua obligationi satisfacturum. Ego vero peto, quod dixi, regulariter loquendo, ne id facias: nam patere illorum dixerim, qui te ista docent, experientia, quæ operarium informat ad suggerenda Consilia etiam Magistris, nobis demonstrat poenitentes tales in hunc modum absolutos finito Paschali tempore non solum nullam evadendi retia ista gerere sollicitudinem, verum etiam instar Sylvestrium caprarum insanientium consopiri. Centum inveniuntur prætextus & antequam remouentur peccandi occasiones, multiplicantur potius lapsus &c. quod si poenitens sæpius jam sefellit fidem tibi, vel alijs in præteritis confessionibus datam, denunciatio tibi, quod illum non solum nullâ ratione debeas absolvere, sed nec possis. Denique si nihilominus tibi pluris facienda videntur verba poenitentis, quam opera præterita, & absque justa causa eum censes sufficienter contritum, ideoque absolvendum, placeat tamen audire, quæ tibi candidè loquor, non agis ut bonus confessorius, etsi obis partes iudicis, certo non satisfacis Officio Medici, ad quod obligatur etiam Confessorius, Lugo num. 171. Cum finis hujus Sacramenti sit non so-

lum dolere præteritas culpas, sed etiam futuras impedire: primum spectat ad Sacerdotem ut Judicem, secundum ut ad Medicum spiritualem, ergo licet poenitens sit contritus, quantum tibi videtur attamen non est æquum, ut ipsum sanum relinquant in faucibus Draconis ejusmodi est relapsus, cum possis eripere ex tam atroci periculo per usum remedij unicè necessarij adversus hoc malum nempe urgendo, ut præmittat ea, ad quæ tenetur, ac differenda absolutionem eò usque dum omnia impleverit. Hucusque vir doctissimus, ac æque sanctissimus, atque per totam Italiam fumosissimus Concionator, ac Missionarius, cui utpote per tot annos experto omnifortis hominum Confessorio fides prudenter negari non potest in negotio poenitentis, de quo est difficultas prima. Præsupposito in utramque partem ad eam Doctorum sensu.

791. Respondeo ad difficultatem regulariter non esse absolvendum etiam primâ vice, sed differendam absolutionem poenitenti concubinario etiam occulto scienti occasionem talem esse impedimentum ad absolutionem, priusquam eliminat concubinam. Probatum existens in statu peccati mortalis tempore danda absolutionis est hujus incapax, sed sciens occasionem non remotam impedire absolutionem retinens eandem tempore absolutionis, dum potest eam moraliter removere existit in statu peccati mortalis actualis, ergo sciens occasionem non remotam impedire absolutionem retinens

eandem, dum potest moraliter remove-
re, tempore dandæ absolutionis est hujus
incapax. Minor probatur, quod in mo-
ralibus, voluntarie retinere proximum
periculum peccandi, ac peccare peccato,
cujus est periculum, sunt ejusdem malitiæ
secundum receptam doctrinam Soarez
to. 5. in 3. p. D. 18. S. 3. n. 16.

Dixi negandam absolutionem scien-
ti retentam occasionem impedire abso-
lutionem, quia si pœnitens ignoret quod
impediat, non videtur neganda absolu-
tio pro prima vice, quia non ejectio con-
cubinæ secundum se est licita, nec est vo-
luntaria, ut est impeditiva absolutionis,
aliunde etiam, ut supponitur, est para-
tus eam fugere, quam primum edocetur
de obligatione hujus præcepti, quod ob-
ligat pro semper, & hucusque ob invin-
cibilem ignorantiam non imputabatur illi
ad culpam.

792. Difficultas secunda an negan-
da absolutio nobilibus morosis in sol-
vendo debita mercatoribus. Respondeo
si adsit impotentia, aut sit mora ex de-
fidia, nec creditores patiuntur notabile
damnum absolvendos esse, secus si defe-
ctus nascitur ex affectu pecuniæ, aut in-
terim splendide vivant, convivia in-
struant, ludant, &c. si impotentiam sol-
vendi prædant, monendi sunt ut par-
cius inter limites sui statûs similia insti-
tuant, minuunt famulitium, à ludo fre-
quenti, aut sumptuoso abstineant. Hæc
reculantes sunt absolutionis incapaces ita
communior cum Less. *Lib. 2. de just.*
c. 16. dub. 1. n. 19.

793. Difficultas tertia quibus ex
indicijs valeat colligi probabilis suspicio

dubiæ dispositionis pœnitentis, proinde
esse differendam absolutionem. Respon-
deo cum Platel. *Curs. Theolog. p. 5. à*
num. 845. id pendere ex reflexione pru-
denti supra varias circumstantias, cense-
ret autem in casibus sequentibus (ex quibus
de alijs facile erit judicare) esse dubiam di-
spositionem primo, quando post ali-
quot iteratas confessiones adhuc lapsus
sunt frequentes, hic tamen attendendæ
sunt limitationes, de quibus cit. Platel.
à num. 823. Secundo si aliquoties abs-
que justa causa non implevit promissa in
famæ, aut bonorum restitutione.

Tertiò si contra fidem semel, atque
iterum datam occasionem peccandi non
deseruit, aut si post aliquoties promissam
reconciliationem cum proximo ad scan-
dalum publicæ amicitie tollendum fidem
fregit, aliasve promissiones circa res gra-
ves non servavit.

Quartò si post diu omissam confes-
sionem sint lapsus frequentes, ac interea
apparet negligenter discussa conscientia,
tunc per se loquendo est differenda abso-
lutio, nisi instet mortis periculum, aut
pœnitens ob ruditatem per se ipsum suffi-
cienter eam non discutiet, aut si dilatus
non speretur rediturus, aut si diu caritu-
rus redeundi opportunitate, in similibus
enim eventibus debet Confessarius sup-
plere defectum per interrogationes pœni-
tenti accomodatas.

794. Si petas scire, quando cen-
sendi sint relapsus alicujus pœnitentis fre-
quentes, ex quibus Confessarius possit
conjecturare inefficaciam propositi, ac
dubiam dispositionem Respondeo verbis
Platel cit. *Si Confessionibus aliquoties*
repeti-

repetitis (si unica tantum confessio relapsus istos præcessit, comminitor nequit esse, signum inefficaciae presentis doloris, & propositi) reincidentia pœnitentis in eadem peccata fuerint frequentes post singulas Confessiones (unus alterve relapsus intra tempus notabile non sufficit ad prudenter judicandam nullitatem propositi. Censetur autem frequens relapsus, si sit quotidianus, aut fere quotidianus: imò talis esse videtur, si singulis septimanis ter, aut quater contingat, aut ad singulas occasiones occurrentes, &c. maxime si in externo opere peccatum compleatur) eoque d. liberata (reincidentia enim indeliberata, uti sæpe fit in assuetudine jurandi, blasphemandi, imprecandi, quamvis frequentes non arguunt fictionem doloris, & propositi, dummodo adhibeatur aliqua diligentia ad tollendum talem habitum prævium) atque inceperint eodem, aut uno, vel altero die post Confessionem (si enim post hanc aliquamdiu in doloris, & propositi abstinuit, presumendus est habuisse verum dolorem) nec in presenti confessione appareant signa majoris doloris quam in præcedentibus (si signa ejusmodi appareant, ut si præter morem singultiat, lachrymetur, si paratus sit ardua quædam facere ad vitandum relapsum, aut saltem ea omnia, quæ Confessarius

in eum finem suggeret, poterit iterum absolvi (nec mutata fuerint circumstantia, talis videtur indispositus, adeoque non absolvendus: secus si circumstantia sint mutata, ut si jam occasio relapsuum sit sublata, si novum vitæ genus sit aggressus: si foret in periculo mortis. Hæc ille, cujus doctrinam in hoc puncto nihil solidius, nihil clarius, quam si Confessarius præ oculis habeat, non agere in singulis casibus ferre poterit iudicium, an recidivus pœnitens sit absolvendus:

Dices Confessarius debet credere pœnitenti, & absolutionem petenti, si dicat se vere dolere, ac firmiter emendationem proponere. Respondeo cum admirabili Theologo (ita fuit olim appellatus P. Antonius Perez) de Pœnit. D. 3. c. 4. num. 64. debere, quando non est fortior præsumptio in contrarium, qualem præsumptionem meo iudicio inquit, frequentia relapsus facit.

Unde ab Innocent. XI. est prohibita propositio 60. ista: Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem DEI, naturæ, aut Ecclesiæ, nisi emendationis nulla spes appareat, nec est deneganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.

795. Allegata proxime indicia de nullitate dispositionis ostendunt merito censuisse Thyrsium Gonzalez. 10. 3. Theologia D. 41. a num. 34. sequentium confessiones præteritas fuisse nullas ob ineffi-

inefficaciam propositi, proinde esse repetendas.

Primo, mercatoris ex consuetudine falso jurantes se merces tanto pretio emisse, nec posse infra vendere. Verum de his observa, quod Sporer relatus *num.* 723. plerosque liberat à perjurio secluso errore.

Secundo, concubenarios post iterata proposita non eicientes complicem dum poterant, ut si complex moraliter non sit evitabilis, pœnitensque adhibuit serium conatum se emendandi utendo remedijs à Confessario dictatis contra recidivam, ac occasiones extrinsecas, prout erat pollicitus removit, esto aliquoties sit relapsus post Confessionem, iste non præbet sufficiens fundamentum nullitatis propositi, sed potius accidisse relapsum ex fragilitate.

Tertio, non restituentes post iterata restituendi proposita in Confessionibus, dum habent bona, ex quibus satisfaciant, si in una, aut duabus Confessionibus non impleverunt promissum, non possunt prius absolvi, nisi debitum expungant. *Relege num.* 790.

Quarto, consuetudinarij molles, id est, frequenter se polluentes post repetitas Confessiones, ac Eucharistiæ usum sine ulla numeri imminutione; licet enim recte cohæreat Confessio cum vero proposito non peccandi, & paulo post ingruente gravi tentatione relabi, siquidem Confessio nos non reddat impeccabiles, attamen post iterata Sacramenta cautius non incedentes, sed cum eadem facilitate, ac frequentia relabentes, ac si nunquam Confessi fuissent, nullum dant Confessario indicium sinceri propositi, *R. P. Karck, Diff.*

hoc utpote Spirituale probari debet per actus externos, velut effectus.

Quinto, inimicitias gerentes cum suo proximo, dum, quamvis dicant, se non velle eis malum, nullam tamen præmittunt occasionem proximo nocendi, vel in honore de eis obmurmurando, vel in bonis externis impediendo occasiones, in quibus proximus posset res suas augere, vel callidè obsistendo, ne promoveatur ad officia: quique prætextu frivolo nolunt communicare cum proximo, sed fugiunt ejus conversationem, nec ejus domum ingrediuntur, nec æquo animo ferunt. ut proximus ad ipsorum domum divertat.

Sexto, qui post Confessionem nihilo vivunt cautius, ac proximâ occasione se offerente post Confessionem exiguo temporis tractu interposito ruunt plenè deliberatè in peccata, secus qui post factas bonâ fide Confessiones sciunt se cautius vixisse, quam antea, ac minus se prolapsos, aut per longiorem temporis tractum se conservasse sine gravi lapsu, quam solebant ante Confessionem, tales enim probabiliter possunt judicare efficaciam propositi, nec certitudo requiritur, uti asserit cit. Gonzalez *n.* 28.

796. Difficultas quarta, quæ sint è contra indicia Solida dispositionis debita. Respondeo cum Platel. cit. *num.* 856. esse sequentia, primo ex motu proprio post diligens examen Confessio accuratè facta, videlicet exprimendo singulas peccatorum species cum determinatione numeri, ac circumstantiarum aggravantium.

Secundo, gemitus, suspiria, lacry-

Eccc

cry-

crimæ, aliaque similia signa intensi doloris.

Tertio, difficultas gravis superata e.g. manifestatio criminis gravis ex pudore suppressi.

Quarto, longum iter initum propter faciendam Confessionem.

Quinto, oblatio Missæ, Eleemosynæ, jejunia; preces fusæ ad obtinendam gratiam verè poenitendi.

Sexto, generalis Confessio vitæ to-

tius. Septimo promptitudo subeundi graves pœnas in partem satisfactionis, aut adhibendi difficilia remedia adversus peccata.

Octavo occasiones peccandi abruptæ cum animi lucta, aut graves tentationes superata.

Nono, abstinentia à peccato per aliquot dies ante Confessionem, idque intuitu illius.

ARTICULUS VII.

De subiecto peccati, & de peccatis internis.

797. **P**atritius Sporer *p. 1. tract. 1. Præmiali cap. 6. nu. 2. ex D. August. lib. 12. de Tim. cap. 12. D. Th. 1. 2. quest. 15. art. 4.* Mentem sive rationem humanam, uti & voluntatem dividit in superiorem, & inferiorem. Mens superior est intellectus judicans secundum rationes æternas, nempe secundum regulas honestatis ad gloriam, aut inhonestatis ad pœnam æternam. Ratio inferior est idem intellectus judicans secundum rationes temporales, id est, commodas, aut incommodas, sensibiles. Hinc voluntatis pars superior dicitur, dum voluntas operatur juxta rationes æternas, seu quatenus tendit in proposita objecta secundum regulas honestatis, aut inhonestatis; si tendit secun-

dum rationes temporales, dicitur pars, sive portio inferior.

Constat ex *num. 689.* peccata alia esse interna, sive cordis, alia externa, sive ore, aut opere externo consummata.

Item in quovis peccato est malitia materialis, & formalis explicata *num. 521. & sequentibus, ac 686.* materialis inest actibus tam externis, quam internis per *n. 521. & sequentes.*

Subiectum malitiæ formalis intrinsicè est ipsa materialis malitia ejusdem, quod subiectum potius dici solet materiale peccati, subiectum vero immediatum, seu inhesionis extrinsecum est ipsa voluntas actum eliciens, subiectum immediatum malitiæ materialis (cum hæc sit propria